

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOSVM1N01 Bevezetés az irodalomtudományba ea.

Tantárgy neve: Bevezetés az irodalomtudományba	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN107, BTMAN108, BTOMA1N01, BTOMA1N02, BTOSVM1N01, BTOSVM1N02 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Porkoláb Tibor egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Porkoláb Tibor egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Bevezetés az irodalomtudományba ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOSVM1N01 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: IÓ (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMAN107, BTOMA1N01, BTOSVM1N01: 1, BTMAN108, BTOMA1N02, BTOSVM1N02: 2 (A nappali képzés heti órászáma 14 héten át. A levelező képzések féléves órászáma a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves órászáma 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves órászáma 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMAN107, BTOMA1N01, BTOSVM1N01: kollokvium, BTMAN108, BTOMA1N02, BTOSVM1N02: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): Az előadás áttekinti a könyvészeti, könyvhasználati alapismereteket, valamint kísérletet tesz a filológia fogalmának meghatározására, ismerteti a pozitívista szemléletű filológia (szövegkritika) tudományelméleti felfogását, az (irodalmi) szöveghez való viszonyát, jellegzetes működési területeit (pl. forráskritika, motívumkutatás, biográfia, kronológia), vizsgálati módszereit, alapfogalmait. Vizsgálja a hagyományos szövegkiadási gyakorlatot, a kritikai kiadások funkcióját, felépítését, és rálátást ad az „új filológia” és a (poszt)modern textológia (pl. a genetikus kritika) szövegfelfogására és szövegkiadási gyakorlatára is.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgató legyen tájékozott a kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelési terén. <i>képesség:</i> A hallgató a szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve legyen képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő irodalomtudományi módszereket. <i>attitűd:</i> A hallgató tudatosan képviselje a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetítse. <i>autonómia és felelősség:</i> A hallgató tudatosan képviselje azon módszereket, amelyekkel az irodalomtudomány területén dolgozik.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Dokumentumtípusok: a könyv
2. Dokumentumtípusok: a periodika
3. Dokumentumtípusok: a kézirat
4. A katalógus
5. A bibliográfia
6. A klasszikus filológia
7. A szövegvizsgálat: a szöveg hitelessége
8. A szövegvizsgálat: a szöveg helyessége
9. A szövegmagyarázat
10. A szövegtörténet
11. A forráskritika
12. Irodalmi szövegek tudományos kiadása
13. A klasszikus filológiától a (poszt)modern szövegkritikáig
14. Genetikus szövegkritika

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába, szerk. HARGITTAY Emil, Bp., 2003.

TOLNAI Vilmos, *Bevezetés az irodalomtudományba*, Pécs, 1922 [reprint: 1991]

KULCSÁR Péter, *A szövegkiadás*, Miskolc, 2008.

John FEATHER, *A Dictionary of Book History*, London, 1986.

DÁVIDHÁZI Péter, *A hatalom szétosztása. Klasszikus, modern és posztmodern a*

szövegkritikában, Helikon, 1989/3–4. = D. P., *Per passivam resistentiam. Változatok hatalom és írás témájára*, Bp., 1998.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

TÓTH Réka, *A szöveggenetika elmélete és gyakorlata*, Debrecen, 2012 (Csokonai Könyvtár. Bibliotheca Studiorum Litterarium, 52).

BOGOLY József Ágoston, *Ars philologiae. Tolnai Vilmos és az irodalomtudományi*

pozitivizmus öröksége, Pécs, 1994.

Fritz FUNKE, *Könyvismeret*, Bp., 2004.

Textual Criticism and Literary Interpretation, ed. Jerome J. MCGANN, Chicago–London, 1985.

(Új) filológia, Helikon, 2000/4.